

держави призвели до того, що під статусом кредитних спілок на ринку фінансових послуг почали функціонувати організації, що не мають нічого спільного із справжніми кредитними спілками.

Використовуючи неприбутковий статус спілок та упущення законодавства, організатори фіктивних кредитних спілок своєю незаконною діяльністю дискредитують справжні кредитні спілки в очах громадськості і державних органів. У зв'язку з цим, серед окремих чиновників та державних службовців почали виникати різні, сумнівні з точки зору доцільності, пропозиції – від бажання прирівняти в оподаткуванні кредитні спілки з іншими суб'єктами ринку, трансформації їх у комерційні банки, до повної заборони діяльності кредитних спілок.

Кредитні спілки на ринку фінансових послуг відіграють свою особливу, унікальну місію, важливість якої особливо посилюється в умовах економічної нестабільності та світової фінансової кризи. Процеси ринкової трансформації української економіки зумовлюють потребу в активізації діяльності кредитних спілок, які в нинішніх умовах є не лише активними учасниками ринку фінансових послуг, але й виконують специфічну соціально-економічну роль, пов'язану із забезпеченням своїх членів необхідними фінансовими послугами на неприбуткових засадах. У дієвому правовому полі за умови високого рівня інституційного розвитку та фінансової культури населення це суттєво послаблює окремі негативні аспекти ринкових відносин і підвищує соціальну спрямованість та ефективність ринкової економіки, про що переконливо свідчить досвід зарубіжних країн.

Таранов Ігор

Тернопільський національний економічний університет

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Гармонійний розвиток сучасного суспільства об'єктивно неможливий без якісної освіти громадян. У країнах суспільного добробуту вища освіта визначена серед найважливіших національних пріоритетів. Саме через стан та розвиток вищої освіти можна відстежити вектори та успіхи розвитку будь-якої держави.

Світові тенденції розвитку вищої освіти чітко вказують на доцільність її глобалізації та інтернаціоналізації. З огляду на це, освіта загалом та вища освіта, зокрема поступово переходять із розряду національних пріоритетів розвитку в пріоритети світового масштабу. Наприклад, вибір курсу на глобалізацію освіти знайшов відображення у стратегії сталого розвитку ООН. У свою чергу ЮНЕСКО більше уваги приділяється модернізації сучасної освіти, приведення її форм, методів і цілей у відповідність до потреб сучасного глобалізованого світу.

Останні десятиліття вирізняються посиленням впливу глобалізації на реформування, модернізацію та в цілому трансформацію національних систем вищої освіти. Окремі вчені та практики визначають глобалізацію як найфундаментальніший виклик, з яким зіткнулася вища школа за всю понад тисячолітню історію існування. Саме такої позиції дотримується П. Скотт, відомий теоретик університетської освіти, віце-канцлер Кенсінгтонського університету [1, С. 3].

Сучасні комунікативні технології, оцифровування інформаційних потоків інколи ускладнюють розуміння інформації, яка поширюється серед інтересантів. Це не сприяє правильному розумінню в інформаційному просторі понять «інтернаціоналізація» та «глобалізація» вищої освіти. На нашу думку інтернаціоналізацію вищої освіти слід розуміти як вільний академічний обмін викладачами і студентами між ВНЗ різних країн – так звана академічна мобільність, а також креацію єдиних спеціальних навчальних програм. У свою чергу глобалізацію можна визначити як універсалізацію навчання фахівців певного типу, на яких зростає попит на глобальних ринках праці.

Масове поширення освіти розглядається як гарантія конкурентоспроможності держави в новій глобальній економіці. За міжнародним показником рівня залученості до вищої освіти (Gross Enrolment Ratio – відсоток осіб, що здобувають вищу освіту, незалежно від їхнього віку, від загальної кількості осіб, які мають типовий для одержання вищої освіти вік) Україна посідає одне з чільних місць серед країн Центральної та Східної Європи (73 %). Однак, за цим же показником Україна позаду Фінляндії (93%), США (82%), Швеції (79%) та Норвегії (78%). Ці ж країни мають значно вищий рівень загального соціально-економічного розвитку. Глобалізація вищої освіти є міжнародним явищем та означає якісно новий рівень відносин між країнами у світі. Насамперед, країни стають взаємозалежними у світовому освітньому просторі, втрачаючи певною мірою національний суверенітет, однак набувають додаткових фінансових можливостей. Глобалізація, на думку П. Скотта [1, с. 3–4], прямо стосується університетів, адже робить особливо актуальним завданням поширення національних культур, сприяє стандартизації навчання (під впливом сучасних інформаційних технологій і появи глобальних дослідницьких мереж), а також обмежує бюджетні можливості розвинених країн, від яких залежить більша частина фінансування університетської освіти.

Тому серед позитивів явища глобалізації у вищій освіті та перспектив для нашої країни слід відмітити приватні інвестиції в систему вищої освіти, які у розвинутих країнах не обмежуються безпосередньою платою за навчання. Серед інших надходжень ВНЗ – різноманітні пожертви від благодійників, оплата за здійснювані для приватних компаній наукові дослідження і прикладні розробки. Значну роль відіграють також сучасні розвинуті системи студентського кредитування, які дають змогу громадянам оплачувати навчання протягом тривалого періоду після його закінчення, таким чином фінансовий тягар розподіляється між здобувачами вищої освіти та значною мірою падає на банківські системи відповідних країн. Відомо, що частка приватного фінансування вищої освіти є більшою у країнах, де вищу освіту мають більше

громадян – заможні верстви населення спроможні обрати та оплатити навчання у престижних ВНЗ. Окрім цього, поступове зростання частки приватного фінансування вищої освіти у розвинутих країнах жодною мірою не відбувається за рахунок скорочення державного фінансування: обсяги і державного, і приватного фінансування постійно зростають.

Внаслідок глобалізації вищої освіти Україна стоятиме перед такими викликами як:

- популяризація глобальних мультикультурних цінностей;
- посилення світового домінування євроатлантичної культури;
- експансія зарубіжних освітніх провайдерів;
- втрата потенційних студентів;
- трудова міграція провідних вчених;
- загроза безробіття серед вчених та науковців;
- ліквідація значної кількості ВНЗ;
- інтелектуальне зубожіння нації;
- втрата національної культури та ідентичності.

В цілому університети уже сьогодні повинні активно працювати над концепцією адаптації вищої освіти до вимог епохи глобалізації. Суспільство повинно розуміти, що основна ідея, мета та ціль глобалізації вищої освіти – це світовий поступ.

Перелік використаних джерел:

1. Скотт П. Глобализация и университет // ВВШ «Alma Mater». – 2000. – № 4. – С. 3–8.

Яблонський Юрій

Тернопільський національний економічний університет

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ КРЕДИТНИХ СПІЛОК НА РИНКУ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ

Розвинута ринкова економіка передбачає функціонування багатьох ринків. Одним із таких ринків є ринок фінансових послуг, на якому серед інших інституцій діють і кредитні спілки. Вони виступають альтернативним щодо банків джерелом отримання позикових коштів для населення, приватних підприємств, фермерських господарств. Основна їх перевага полягає у тому, що ці інституції дають можливість отримати фінансові послуги та продукти громадянам із невеликими доходами, дрібним підприємцям і сільськогосподарським товаровиробникам.

В Україні кредитні спілки відновили свою діяльність після проголошення незалежності і за досить короткий проміжок часу встигли зайняти суттєве місце на ринку фінансових послуг України. При цьому, у нашій країні унікальність цих установ взаємодопомоги громадян лишається нерозкритою, економічний потенціал – невикористаним, діяльність – проблемною, а регулювання – неефективним [1, с. 43].